

Finanssiala ry

VN/30447/2024

Selvitys julkisoikeudellisten ympäristövastuiden asemasta konkurssitilanteissa

Julkisoikeudellisista ympäristövastuista säädettyä olisi pyrittävä tasapainoon

1 Johdanto

Ei lausuttavaa.

2 Keskeiset käsitteet

Ei lausuttavaa.

3 Nykytilanne Suomessa

Ei lausuttavaa.

4 Oikeustila vertailumaissa ja maakatsaukset

Vertailumaiden valikoima on kattava. On hieman yllättävää, ettei yhdessäkään vertailumaassa ole käytössä Suomeen suunniteltuun kokonaisratkaisuun rinnastuvaa laintasoista sääntelykokonaisuutta. Tämä kertoo osaltaan siitä, että erisuuntaisia intressejä tyydyttävästi yhteen sovittavan ratkaisun löytäminen on vaikeaa.

Ruotsissa omaksutut rajaukset konkurssipesän toimimisvelvollisuuden ajallisen ulottuvuuden suhteen muistuttavat lähtökohdiltaan HE 221/2018:ssa ehdotettua. Ruotsi muistuttaa yhteiskuntana Suomea, minkä vuoksi siellä tehdyt sääntelyratkaisut ovat täällä totunnaisesti erityisen kiinnostuksen kohteena.

5 Vaihtoehtoiset sääntelymallit ja niiden arviointi

Selvityksen tarkoituksena ei ole ollut tuottaa sääntelyehdotuksia, joita voitaisiin kommentoida varsinaisen säädösvalmisteluaineiston tavoin. FA pidättäytyykin yleistasoihin huomioihin.

5.1 Raportissa on tunnistettu relevantit vaihtoehtoiset sääntelymallit ja malleja on arvioitu asianmukaisin kriteerein.

Jokseenkin samaa mieltä

Mallit ovat yksinkertaistuksia. Lopulta mahdollisesti ehdotettavan sääntelyn hyväksyttävyyteen vaikuttaa yksityiskohtien ohella myös tois- ja viimesijaisten ympäristövastuujärjestelmien laajuus.

5.2 Pidän kannatettavana sitä, että julkisoikeudellisesta ympäristövastuusta konkurssitilanteissa säädettäisiin lailla

Jokseenkin samaa mieltä

Julkisoikeudellisen ympäristövastuun asemaa on hyvä selkiyttää, jotta toiminnanharjoittajat ja heidän sopimuskumppaninsa voivat helpommin huomioida ympäristövastuuriskin liiketoiminnassaan.

5.3 Jos julkisoikeudellisesta ympäristövastuusta konkurssitilanteissa säädettäisiin lailla, sääntelyratkaisun pohjaksi tulisi valita

Konkurssipesän rajoitettu toimintavelvollisuus

5.4 Jos sääntelyratkaisun pohjaksi valittaisiin konkurssipesän rajoitettu toimimisvelvollisuus, miten/millä perusteilla konkurssipesän toimimisvelvollisuus ja sen rajoitukset tulisi määritellä?

Näkemykseni on alustava. Velkojien tehokkaan maksunsaannin olisi säilyttävä konkurssin ytimessä. Selvityksessä mainittuun tapaan ympäristöhaitan merkittävyys ja tarvittavien toimien kiireellisyys ovat mielekkäitä toimintavelvollisuuden rajaamisperusteita. Rajaussäännös jouduttaisiin kuitenkin todennäköisesti jättämään siinä määrin yleisluonteiseksi, että sen soveltamisalan rajoja jouduttaisiin hakemaan ennakkoratkaisuista.

5.5 Jos julkisoikeudellisesta ympäristövastuusta konkurssitilanteissa säädettäisiin lailla, omaisuudesta luopuminen voisi olla osa toimivaa sääntelyratkaisua

Jokseenkin samaa mieltä

Omaisuudesta luopumisen mahdollisuutta tulisi selvittää tarkemmin. Konkurssiasiamiehen vuonna 2016 esittämät huomiot pesän varojen kulumisesta hyödyttömän omaisuuden ylläpitoon ovat edelleen ajankohtaisia.

6 Tulokset ja suositukset

Ks. alla.

7 Muut kommentit

FA painottaa, ettei konkurssipesän hyvinkään laaja toimimisvelvollisuus lisää pesän varojen määrää eikä maksukyvyttömyyssääntelyllä voida puuttua siihen, etteivät pesän varat useinkaan riitä välttämättömyksiin ympäristötoimiin tai edes menettelykustannuksiin. Tämä selvityksessä todetaankin. Säädösvalmistelusta päätettäessä olisi pidettävä mielessä, ettei mahdollista tulevaa sääntelyä voida näistä käytännön syistä soveltaa suureen osaan niistä tapauksista, joihin se muuten soveltuisi.

Mahdollinen uusi sääntely ei saisi olla merkittävästi kireämpää kuin vertailumaissa. Selkeä ja ennakoitava sääntely voi sinänsä auttaa sekä yrityksiä että niiden rahoittajia ja vakuuttajia varautumaan ympäristövastuisiin etukäteen määrittämällä sellainen lainakorkojen, vakuutusurvan ja vakuuksien taso, joka mahdollistaa näiden palveluiden saatavuuden sellaiselle toiminnalle, jossa ympäristövastuita voi syntyä. Liian kireä sääntely voi kuitenkin ainakin yksittäistapauksissa vaikeuttaa palvelujen saatavuutta yrityksille, vaikka palveluntarjoajat tekevät ratkaisunsa itsenäisesti.

31.1.2025

Laitila Antti

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs